

Inserati se sprejemajo in velja trispodna petit-vrsta:

8 kr. če se tiska enkrat,
12 " " " " dvakrat,
15 " " " " trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu (administracija) in ekspedicijska na velikem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na velikem h. št. 9, v II. nadstropju.

Izhaja po trikrat na teden: sicer: v torek, četrtek in soboto.

Sklep državnega zbora.

Z Dunaja, 8. maja.

Zborovanje državnega zbora bliža se k koncu, in zbornica poslancev bode imela danes zadnjo sejo. Viharnih dogodkov bilo je letos pri raznih prilikah jako veliko in tudi včeraj in danes jih ni manjkalo.

Na dnevnem redu včerajšnje seje bilo je veliko reči, pa posvetovanje, ki se je pričelo že ob desetih, je šlo urno spod rok in prvih dvanajst točk bilo je rešenih brez posebnih ugovorov. Živahna razprava pa se je pričela, ko je prišel na vrsto Bulatov predlog, da naj ima v Dalmaciji pri sodnijah hrvatski jezik ravno tako veljavo, kakor italijanski. Enako določbo zahteval je dr. Vitezič za Istro glede hrvatskega in slovenskega jezika.

Te zahteve so same ob sebi opravičene in vtemeljene v temeljnih vstanovnih postavah. Vendar so se jim levičarji upirali ter vnovič pokazali, koliko jim je mar za ravnopravnost in pravico, kadar jo zahtevajo Slovani. Prvi se je zoper to postavo oglašil novi isterski poslanec dr. Millevoi. Rekel je, da je za Dalmacijo morda pravična in potrebna, za Istro pa je čisto od več in bi nič ne koristila, ker ni ne sodnikov ne odvetnikov, ki bi bili zmožni hrvatskega in slovenskega jezika. Prosil je toraj, naj se glasuje za vsako deželo posebej.

Krepko je svoj predlog zagovarjal dalmatinski poslanec dr. Bulat, ter dokazoval, da je ravno vsled zadnje razzodbe najvišje sod-

nije, nastala največa zmešnjava in je potrebno reč po postavnem potu vravnati.

Poročal sem o svojem času, da je zoper predlog Bulatov v odseku govoril dr. Sturm ter nasvetoval, naj se namesto „v deželi navadnega jezika“ postavi „pri sodniji navadnega jezika.“ To je Sturm ponavljal včeraj tudi v zbornici in hudo spodbijal Bulatov predlog, češ, da nasprotuje 100letni navadi.

Prav dobro je za njim dr. Vitezič zavračal svojega lahonskega tovariša. Ako trdi, da sodniki in vradniki pa odvetniki ne znajo hrvatski in slovenski, je to sramotno za nje, in ako bodo hotli služiti tam, se ga bodo morali učiti, ker ni ljudstvo zaradi vradnikov, ampak so vradniki zavoljo ljudstva nastavljeni.

Tudi poročevalec dr. Madejski je mojestersko zagovarjal predlog in levičarje simtertje jako hudo ščipal, ker so v temeljni vstanovni postavi § 19 sicer določili ravnopravnost vseh jezikov, pa se branijo jim dejansko pripoznati to ravnopravnost. Štiri bilo je že minulo, ko je bila končana splošna obravnava ter z večino sklenjeno pričeti posebno razpravo. Z levičarji zoper postavu so glasovali tudi Coronijeveci.

G. predsednik dr. Smolka je zatem sklenil sejo, ter novo sejo napovedal za zvečer ob osmih. To pa je levičarje strašno razburilo. Kakor razjarjen gad, poskočil je dr. Herbst in se hudoval zoper večerno sejo, češ, da je 6 ur sedeti dovolj, da ni nobene sile tako hiteti in da naj bo v sredo še seja, ako zbor-

nica jutri vsega dela ne dovrši. Pa to mu ni bilo še dovolj, ampak napadel je tudi večino in ji očital, da se je prej dogovorila o vsem, da vse to nalašč dela itd. Desnica je bila voljna ozirati se na želje Herbstove, a ko je začel tako grdo zabavljati in popadati, pritrčila je soglasno predsedniku, da ima biti prihodnja seja že zvečer, ne pa še le drugi dan, kakor je nasvetoval Herbst. Še le pozneje se je zvedelo, zakaj so se levičarji tako upirali, zvečerni seji; judje z Leopoldovega predmestja so bili namreč prof. Suessu na čast napravili veselico in k njej povabili vse njegove tovariše. Vsled seje se pa niso mogli vdeležiti te demonstracije, in so še le ob ednajstih zvečer, po končani seji prišli tje. Desničarji so bili pametnejši, ker so napravili skupne obedo že ob polpeti in šesti uri zvečer ter jih do seje že končali.

Zvečerna seja je trpela do enajstih zvečer. Najprej je bila dovršena dalmatinska postava, s premembo, ki jo je nasvetoval Lienbacher, da se sme pri sodnijah namreč vsakdo poslužiti enega v deželi navadnih jezikov.

Potem pa je Herbst vtemeljeval svoj predlog, ali bi ne bilo potreba spremeniti § 3 tiskovne postave, po katerem je vlada prepovedala nadrobno prodajo „Tagblatta“ in „Vorstadtzeitunge“. Britke solze je pretakal po tiskovni svobodi in hude lavite bral vladi, da je bila tako neusmiljena. Tudi Schönerer je porabil to priliko za nekoliko napadov na klerikalno, konservativno in judovsko časnikar-

Listek.

Ruska vojska na Ogerskem 1. 1849.

(Pripovedovanje starega ruskega vojaka.)

(Konec.)

„Bil sem, gospod! Mi smo jim konje odjemali in pehota je puške na vozove pokladala. To je nepozabljivi dan za-me. Še danes se spominjam; šli smo jim nasproti, na dan Spasitelja. Prišli smo na veliko raván, tam daleč so bile modre, ne visoke gore. Dan je bil krasen. Na stepi smo se vstopili v bojni red — toda Ogrov ni bilo videti. Stopili smo s konjev in čakali — a solnce nam nad glavo! Peklo nas je, peklo! Mnogi od nas so omedleli od vročine. Vode ni bilo.

Naenkrat vidimo pred seboj prah. Ej, bilo nam je sree. Vsak je mislil na strašen boj. Šli so, šli in šli — ni bilo jim konea. Gosti oblak prahu je ostal za njimi. Mogoče, da jih je bilo nad 30.000. Postavili so se proti nam.

Mi smo se tudi pripravili. Topničarji so prižigali „lunte“ (zažigalne vrvi), da so bili na vsak slučaj pripravljeni. Mi smo mislili: mogoče da Madjar govori, da se hoče vdati, a to le tako na videz, sicer pa boj z nami

započne. Ne — bili so mož-beseda. Dolgo so oni čakali z Görgeyem na našega grofa (Rüdigerja). Njih dostojniki so prihajali k našim in jim roke podajali. Jaz sem bil oddejen k vrstam grofovskim, toraj sem več videl, kakor drugi.“

„Kake je postave Görgey?“

Görgey še ni bil star — mogoče da 35 let. Oblečen je bil vrlo prosto — ne rekel bi, da je to general in še glavni njegov štab je bil močno razcepan.

Začula se je komanda, začeli so obravnavati. Mi smo z grofom k njim prihajali. Njih godba je počela igrati — oficirji salutirajo — moštvo kriči „éljen“ — to znači toliko, kakor pri nas „hurá!“ Görgey je hotel podati grofu sabljo — pa on je ni sprejel. Grof je obšel s svojim konjem njih vrste in ukazal orožje položiti.

Godba je vtihnula: „k noge, sabli v nožny!“ so zapovedali nam. Taka tišina je nastala, gospod, kakor bi vse na okrog bilo pomrlo.

„Štandarti vpered! Konnica slezaj! Orožje snimat!“ so veleli.

No, kaj je bilo storiti? Vsaj so oni vedeli, kaj se ima zgoditi.

A vendar jim je britko prišlo, ko se je imelo to obistiniti.

Začeli so odkladati orožje od sebe in ga devati na kupe. Nekteri polaga ga tiho in vzdihla, drugi rentaci in treska ž njim ob tla. Drugi lomí sabljo na kolenih — trah — trah — nje kosovi leté po zraku. Mnogi so tudi svoje konje postreljali. Šum, krik, plač — gospod moj! Mnogi njihovi dostojniki so plakali na ves glas.

Prav britko nam je bilo gledati na vse to. Zlasti potem, ko so počeli zastave in štandarte našim oddajati. Mnogi so se križali, mnogi jokali. A njih godba je tako žalostno igrala, kakor bi hotela dušo iz človeka izvabiti.“

Petrov je umolknil. Potem je nadaljeval:

Tako smo mi red med njimi napravili, gospod. Konje smo jim odvzeli, njih topove smo gnali, kakor nekako čedo. Pobočne vojske so same prihajale in govorile: „vzemite tudi nas vse.“

Postala je med njimi govorica, da jih mi vzamemo v našo rusko službo in da bo vsa Ogerska naša. Veselili so se tega — no, se vé, to so bile prazne besede. Vsaj so jih potem Avstrijci vse pobrali, jih v svojo službo vsilili in, kakor govoré, tudi kaznovali. Mnogo so z nami občevali v šotorih. Drugi dan smo bili ž njimi že veliki prijatelji, kakor rodni

stvo, ki ga neprenehoma prijema. On si sicer ne obeta nobenega uspeha od Herbstonega predloga in vladi prav nič ne zaupa, vendar pa bode glasoval za ta nasvet.

Izvrstno je pobijal dr. Herbst česki poslanec Zeithammer, ter ga opominjal na dobo, ko je bil on minister in je še vse drugače strahoval časnikarstvo, kakor se sedaj godi. Iz neke brošure je našteval nekatere konfiskacije českich listov in kazni, ki so jih morali prenašati njih vredniki. Herbst je sicer skušal ugovarjati, češ, da to so bile sodnijske obsodbe, ne pa administrativne naredbe, in tudi Reschauer je čvkeval o neugodnih razmerah časnikarjev v sedanji dobi, vendar pa je večina že v prvem branji zavrgla Herbstov predlog, češ, da naj stavi odločnejše nasvete, ako s sedanjimi določbami tiskovne postave ni zadovoljen.

Današnja seja pričela se je že ob 10. uri dopoldne, ker je bilo zopet rešiti še veliko reči; med drugimi so bile na dnevnem redu tudi še nekatere postave v drugem branji. Nasvetovalo se je, naj se precej zvrši tudi tretje branje, dasiravno ni na dnevnem redu; ker je pa za take nujne predloge treba dveh tretjin glasov, porabili so levičarji to priliko, da bi se znosili nad desnico, zarad sinočne seje. Niso namreč glasovali za nujnost, in tretje branje se je moralo odložiti. Vsled tega bode drevi še ena seja, da se dovrši tretje branje danes sprejetih postav.

Na vrsti je bila danes tudi resolucija, nasvetovana od odseka za vrvananje duhovenske kongrue, ki vladi priporoča, naj že pred vrvanjem kongrue začasno zboljša dohodke zarad bolehnosti vpokojenih duhovnikov. Levičarji so hotli pri ti priliki pokazati svojo prijaznost do duhovnov, in dr. Granič je nasvetoval, naj vlada že za l. 1883 predloži državnemu zboru predlog za tako duhovnom odmerjeno podporo. Pa sprejeta je bila od desnice nasvetovana resolucija. O tej reči bode spregovorili pozneje obširneje.

Zadnja reč bile so volitve za delegacijo. Prvi so volili Čehi; ker imate obe stranki po bratje. Pomagajo nam konje snažiti, ponujajo nam tobaka, pipe nam darujejo. Njih žalost je že ginila. Počeli so se vže tudi šaliti, no, ne brez „bassoma“.

Ta beseda, dasi grda zadosti, je Madjarom možkim in ženskim vedno na jeziku; bodisi, da koga hvalijo ali grajajo, da se jezijo ali veselijo: je madjarskemu jeziku to, kar je za kašo sol.

V Košicah sem bil teden na potu vrnitve. Videl sem avstrijske polke, kako so prehodili čez mesto: v rednem marši! Muzika grmi, na čakah imajo zelene vejice — to pomeni: zmagali so! Juhejsa!

V ostalem je pri Avstrijeih v polkih različno narodov skupaj. Na primer: ulani so Poljaki, kirasirji Čehi, dragonarji Nemei, pri lahkem konjištvu je tudi mnogo Lahov. In pri pešcih — to vam je čudna mešanica! Le to mi je močno čudno: pri njih jih je mnogo, da večina, ki niti besede po nemški ne zastopijo, kakor n. pr. Slovaki, Rusini — zlasti ti poslednji, vsaj ti so povsem taki, kot naši Hotli, kako bi zamogli znati nemški! In vendar je komanda nemška in poveljniki so Nemei! Niti zlod ne razume takega reda! In vendar stroga disciplina — dobri vojščaki!

S tem se je Petrov globoko zamislil in — umolknil.

46 poslancev, nobeni kandidati niso dobili večine. Volili so trikrat, potem pa so žrebali, in slepa sreča je odločila pet nemških in pet českich delegatov; tudi namestnika sta eden liberalne in eden česke stranke; prvega je odločilo žrebanje, drugi bil je izvoljen po nekem čudnem naključju. Neki liberalec je namreč oddal listek z imenom poslanca Müllerja, ki je bil že izvoljen za 1. namestnika; 45 glasov je dobil Tausche, 46 glasov pa Kvičala. Ker že zvoljenemu Müllerju oddani listek ni bil veljaven, bila je večina 46 glasov in česki poslanec Kvičala bil je vsled te zmešnjave nekega liberalca izvoljen za 2. namestnika, ne da bi bilo treba žrebanja.

Za Kranjsko je bil izvoljen kot delegat grof Hohenwart, kot namestnik njegov pa g. Klun; za Trst je bil izvoljen g. Vuzetič, kot namestnik Burgstaller, za Gorico grof Coronini, kot namestnik Pajer, za Istro Vidulič, kot namestnik Franceschi. Štajarci so izvolili oba liberalca; konservativni poslanci se volitve niso vdeležili. Vseh delegatov je 40, med njimi konservativnih 21, liberalnih pa 19. Gospodska zbornica jih voli 20, med njimi 12 konservativnih in 8 liberalnih, tedaj bode v avstrijski delegaciji 33 konservativnih in 27 liberalnih poslancev. Med liberalci so pa štirje Coroninijevci, ki se v delegaciji navadno držé desnice, tedaj je pravih liberalcev prav za prav le 23. Ob $\frac{3}{4}$ uri g. predsednik sklene sejo ter prihodnjo sejo napové za danes ob $\frac{1}{4}$ uri, da se rešijo nekatere postave v 3. branji in od odsekov rešene peticije izroče vladi.

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. maja.

Avstrijske dežele.

Z Dunaja. Zaupnice pošiljajo večini državnega zbora zarad šolske novele od različnih krajev, zlasti iz katoliških družb in shodov. Tako n. pr. je katoliška kasina v Lineu jednoglasno sklenila, naj odbor izreče katoliškim poslancem priznanje, da so pogumno in toplo zastopali koristi ljudstva v zadnji šolski debati. V zboru konservativnega katoliškega društva v Gradcu je deželni poslanec Wöhr nasvetoval, naj se naprosi prvomestnik, da izreče večini državnega zbora po knezu Alfredu Lichtensteinskemu zahvalo društva za vrló obnašanje pri debatah o šolski noveli.

Tretje vseučilišče hočejo **Madjari** še napraviti, samo še ne vedo prav, kje bi to bilo. Eni je hočejo imeti v Segedinu, drugi v Požunu, kar je madjarskih šovinistov, so vsi za Segedin, ali previdnejši pravijo, da tam ni pravi kraj za vseučilišnike.

Vnanje države.

„Ruskij Kurier“ naznanja, da se je general adjutant **grof Šuvalov** podal na Dunaj, da izroči cesarju Francu Jožefu lastnoročno pismo cesarja Aleksandra, v katerem ga vabi v Moskvo. Iz Dunaja se bode podal grof Šuvalov v Rim k sv. Očetu in potem k kralju Humbertu.

Iz Pariza, 5. maja. V starašinstvu je bivši minister prava Batbie, vprašal vlado zarad mnenja državnega sveta, kar se tiče plače duhovske, in je rekel, da to mnenje državnega sveta ne more smatrati za resnico, ker se opira na napačno razlaganje konkordata. Plače duhovnov izvirajo iz raznih imen. Pri plači duhovnov se ne more spremeniti drugače, ako se tudi konkordat prelomi. Batbie pravi, da je vlada nastopila napačno pot, ki stvar čedalje bolj zamotava. — Minister prava Martin-Feullier je odgovoril, da se državni svet tukaj opira na enake slučaje bivših vlad. Bogočastna služba je javna služba. Država ne more tukaj biti brez orožja. (Tedaj povsod

isti izgovor, cerkev je državi nevarna). Minister je rekel, da se nasprotovanje zoper šolske postave polega. (Mar ti ljudje hočejo javne vstaje, da bi potem ljudstvo brez vse obzirnosti drli in trli). Minister je rekel, da bode konkordat zmiraj branil in varoval javno priznано bogočastje, a bode tudi tirjal pokorščine do postav. (Imamo postavo, in po ti postavi mora umreti). Na to je Batbie nekaj odgovoril in stvar je bila končana.

Minister vnanjih poslov Challemlacour je komisiji, ki se posvetuje zarad predloge, kar se tiče dežele **Tonkin**, povedal, kako je z pogodbo, katero je sklenil francoski poslanec Mr. Bourée s Kitajskim. Ta pogodba določí neutralen svet med Kino in Tonkinom. Kina je dovolila vožnjo po rudeči reki, a vendar hoče imeti mesto Laokai, ki je v Tonkini. Pod temi pogoji hoče Kina priznati francosko pokroviteljstvo nad Tonkinom. Francoska je vničila to pogodbo, ker ne spoznava pravice Kitajskega do Anam-a, in Mr. Bourée je bil nazaj poklican. To ne pomeni družega, pravi minister, nego da se pogodba ne more potrditi, tudi se neče pričkati s Kitajsko zarad pravice, katere ima Francosko vsled pogoдеб nad Tonkinom. Challemlacour potrjuje, da se z nobeno vlado niso razgovarjali o francoskih načrtih zarad Tonkina. — Kergeradec je tje poslan, da predloži cesarju v Anam nekatere dodatke k pogodbi leta 1874, in zarad tega se bode dovolil cesarju obrok. — Ko mine obrok, bode Francosko hodilo svojo pot naprej. Komisija je bila s tem zadovoljna in je privolila troške.

S Francoskega. „Univers“ vé povedati, da sv. Oče oporekajo zoper razsodbo državnega sojeta, vsled katerega bi vlada imela pravico, pridrževati duhovnom njih plače. Papežev poročnik Mlg. Rende je pokazal s svojim obnašanjem pri vladnem banketu, da sta si Vatikan in sedanja francoska vlada v marsičem navskriž. — Pomorsko ministerstvo naznanja, da je sedaj po morji okolo Kitajskega Tonkina in Kohinkine 24 večih in manjših francoskih brodov, ki imajo 200 topov in 2000 mož posadke.

Vedno pojevanje kredita in denarja in zadnjič v zboru starašinstva od ministra Tirarda javno priznani „deficit“ (primanjkljej) v državnem gospodarstvu **na Francoskem** je začel debeluhom, mestjanom oči odpirati in skrivni zdihljeji po monarhiji si upajo čedalje očitneje na beli dan. Da bi se temu po moči v okom prišlo, je imelo ministerstvo pod predsedništvom Grevy-ja dolgo posvetovanje. In sklep? Neverjetno, pa vendar res! Sklep je bil: Ne dosedanje (res najslabše) denarno gospodarstvo; ne za železnice izdanih deset milijard (podvzetniki se vé da niso bili pozabljeni in se sami niso pozabili); ne 800 milijonov izdanih za državne šole, je tega krivo, ampak „klerikalno časnikarstvo“, ker je o primanjkljeju resnico povedalo, ter ljudem zlasti kmetovalcem oči odprlo, vsled česar je začelo denar iz hranilnice jemati, preden pride državni polom (hranilnice na Francoskem so namreč državne naprave). In pomoč to odvrniti, kdo jo pač ugame? Kot pomoč, je vradno nasvetovano, katoliško časnikarstvo sodnijsko preganjati po § 27, ki prepoveduje razširjanje lažnjivih poročil, ter določuje kazen zopora od enega meseca, do enega leta in denarno globo od 50 do 1000 gld. — Da, ali kaj pa če je res? No, res je pač, saj je minister Tirard kmalo očitno obstal in pritrdil, da je „deficit“ resničen, ali: Ja, Bauer, das ist was anders — za liberalnega ministra znani § 27 ni vstvarjen.

Resnično po izjavah liberalizma, bodisi na Francoskem, Belgijskem, Pruskem, ali o Dunajski šolski noveli, se kaže liberalizem v taki lažnjivosti in taki nagoti, da človek in mož se ga mora sramovati, če ima le še iskrico sramežljivosti v sebi; ga mora zavreči in zapustiti, naj bil bi mu še toliko priljubljen, naj bil bi še toliko za liberalizem deloval. Kdor tega očitno in odločno ne stori, ni več niti mož, niti narodnjak. Sapienti sat!

Gubernator na Libanu. V seji 6. t. m. je pri Libanonski konferenci minister vnanjih poslov Aarifi paša nasvetoval za gu-

bernatorja Vaso Efendi. — Temu so pritrdili zastopniki Nemške, Avstro-Ogerske, Laške in Francoske, a angleški in ruski zastopnik hočeta poročati in ob kratkem pričakujeta odgovora.

Dinamitoveci niso več tako nevarni, odkar so se znajdi med njimi ovaduhi ali izdajalci, ki vse sklepe tajnih zborov naznanijo vladi. V **Dublínu** je Jakob Carey vse vladi izdal, ko so pa dinamitoveci v Novem Jorku zborovali, je bilo izdano angleškemu konsulu v tem mestu, ta je hitro telegrafiral v Downingstreet, in še preden je zarotnikov kdo stopil na barko, je bilo vže znano njegovo ime, tudi barka, na kateri se bode pripeljal, tako da so ga v Londonu že čakali. — Izdajalec mora biti prav v sredi teh dinamitovecev, eni pravijo, da je tista strahovita številka „1“.

Egiptovsko. Med angleško in egiptovsko vlado je baje sklenjena pogodba, katera stavlja angleško okupacijo (zasedanje) na pet let.

Turško. Konec aprila je bil med vojaki v Meki upor. Zahtevali so namreč od gubernatorja svojo plačo. Potolazili so jih, ko so jim obljubili nekaj plače. Da dobé denar, naložil je gubernator prebivalcem davka. Na to so se vzdignili meščanje in bil je med njimi in med vojaki boj, v katerim je bilo od obeh strani 30—40 mrtvih. Scherif iz Meke, ki je pri vladni stranki, je pomiril meščane. Tako ima Porta zopet tam preglavico.

Izvirni dopisi.

Križevno pri Kostanjevici. V saboto 5. t. m. začelo je še pred poldnem hudo dežiti, in dežilo je neprenehoma skoz celi dan in celo noč, zemlja je napojeno, ni zamogla vode požirati, in tako prihrumi nenadoma velika voda, in prestopivši bregove, se razlije po travnikih in njivah, silila je celo v hiše, in marsikedo imel jo je v svojem stanovanji, posebno pa po kletih. Škoda je velika, kjer po njivah ni zemlje odnesla, je pa vse zasula, da bodo ubogi kmetovalci naval poznali še en par let. Tudi po vinogradih je napravila obilo škode, ker je odnesla obilo prsti v nižave. Celó noč od sabote do nedelje so bili ljudje, stanujoči ob vodi, v hudem strahu, imeli smo nekaki preokus strahšanske nesreče, ki je pretečeno leto zadevala Tirolsko in Koroško. Zatem je nastalo zopet lepo in gorko, in pričelo se je živahno delo po vinogradih, kjer smo vsled mraza in slabega vremena zaostali en par tednov. Čujemo, da je županstvo takoj slavnemu okr. davkarstvu Krškemu naznanilo nesrečo s prošnjo, naj blagovoli poslati komisijo, da škodo pregleda in ubogim zadetim vsaj nekoliko davka odpiše od hudo poškodovanega zemljišča. Upamo tudi, da bode se to zgodilo in sicer še preden se rana nekoliko zaceli. Bog nas varuj še daljne nesreče, vsaj je revščina že tako splošna po dolgih in slabih letinah.

Z Dobrne, 7. maja. (Circulus vitiosus.) Minule jeseni se je več starišev oglasilo pri krajnošolskem svetu s prošnjo, naj bi se njihovim otrokom, kateri so dovršili 12. in 13. leto svoje dobe, spregledalo obiskovanje šole z obzirom na zahteve družbinskih razmer. Deželnošolski svet je dotične prošnje rešil tako-le: Prošnjam se ne more vstreči, pač pa se zamujene ure dotičnikov naj zapisujejo kot „opravičene“. Razumeva se samo ob sebi, da se tem načinom število „šolo obiskujoče dece“ ne skrči za — statista. Začetkom drugega polletja so se isti roditelji še z nekaterimi novimi prošnjiki zopet oglasili. Prošnje, razven enega slučaja, niso bile vslišane, ker — no — ker otroci, za katere se celo znovič prosi, ob zimskem času šole obiskovali niso! Na pod-

lagi toliko rešetane šolske novele bo menda nemogoče takšen — circulus vitiosus.

Domače novice.

(*Farni konkurs*) so delali ta teden čast. gospodje: Josip Lavtžar, Janez Piskar in Janez Plevaneč.

(† *Baron Codelli*), nekdanji deželni poslanec in glavar, je v torek umrl, star 82 let.

(*Peterim meščanskim vdovam*) razdelilo se je te dni 105 gld. Ranjki gosp. Samassa je namreč posodil l. 1857 obrtnijskemu društvu 105 gld. brez obresti. V oporoki pa je določil, da se ima ta svota razdeliti med uboge meščanske vdove, kar se je tudi zgodilo.

(*Veteransko društvo Kranjsko*) je imelo občni zbor 3. t. m. Šešlo se je nad 120 družtenikov. Predsednik g. Mihalič poroča o 600letnici združenja Kranjske s Habsburško dinastijo in kaj je odbor sklenil, da se proslavi navzočnost presvitlega cesarja. Občni zbor sklene soglasno, da si društvo naroči za bivanje cesarja v Ljubljani veteransko godbo iz Trsta, kar bode stalo 450 gld; hiša na frančiškanskem trgu, v kateri je društvena pisarna, ima se krasno okinčati in razsvetliti, in zato se dovoli 300 gl. iz društvene blagajnice. Društvo je imelo preteklo leto 1389 gld. 88 kr. dohodkov, troškov pa 1352 gld. 73 kr., tako, da je ostalo 37 gld. 15 kr. Za podporo bolnim udom in za pogrebe se je izdalo 406 gld. 70 kr. Društvenega premoženja je koncem leta 1882 4742 gld. 88 kr. Udov je bilo pretečeno leto 292. Umrlo jih je letošnje leto 6. na novo pristopilo pa 71. Sklep računa se odobri jednoglasno. — V prvosednika se izvoli: Jurij Mihalič; namestnik mu je: Janez Goljaš; prvi tajnik: Jarnej Liechtenegger, drugi tajnik: Viljem Bišof; računovodja: Ivan Skube. Voli se tudi 20 odbornikov. S slava-klici presvitlemu cesarju se sklene zborovanje.

(*Občni zbor družbenikov meščanske vojašnice*) je bil v nedeljo 6. t. m. ob 11. uri v mestni dvorani. Navzočih je bilo 30 članov, a pooblastil 54. Ravnatelj g. J. Horak poroča o društvenem premoženju, na poslopji je dolga 3500 gld. za novo zidanje. On vpraša zbor, hoče li se pritožiti zoper rabsodbo občinskoga sveta, vsled katere mora društvo mestu plačati za vsacega vojaka še 40 kr. še dalje pri e. k. deželni vladi ali pri najvišem vpravnem sodišči, ker je to vplačevanje sedaj prvokrat od l. 1853, tega še ob vojskinem času niso tirjali, ko je bila kosarna izročena vojaškemu eraru za bolnišnico. O tem se vname živahna debata. Sprejme se nasvet gospoda Stedrija, naj se 289 družabnikom začeni od l. 1882 iz prihodkov vojašnice povrne 40 kr. za vsacega moža, za katerega so zavarovani pri kosarni. Sklene se, da se društvo o ti reči ne bode dalje pritoževalo. Dohodki društva so bili p. l. 2995 gld. 84 kr.; od teh je bilo na dolgu povrnjenih 500 gld.; zazidalo se je 2930 gld. 46 kr.; ostane še 65 gld. 38 kr. V imenu preglednikov poroča g. Jakob Spoljarič, ter pravi, da je bilo vse najdeno v lepem redu, in nasvetuje, naj se ravnateljstvu dá za to absolutorium. — V ravnateljstvo so bili voljeni gg. J. Nep. Horak, France Kolman, Jožef Kušar, Henrik Ničman, in Mihael Pakič. Za pregledovalca gg. Jakob Spoljarič in Mihael Muk.

(*Razstava izdelkov hišne obrtnije, ženskih ročnih del, prazgodovinskih, starinskih in*

kulturnozgodovinskih predmetov v Ljubljani.) Iz pozivov in splošnih določil, ki so se objavila svoje dni po kranjskih časopisih, je znano, da namerava slavnostni odbor za praznovanje letošnje 600letnice napraviti med drugim tudi razstavo, ktera naj bi obsegala izdelke hišne obrtnije, ženskih ročnih del, prazgodovinske, starinske in kulturnozgodovinske predmete, če so s Kranjsko v kakej zvezi. Namen razstave je, pokazati nekaj splošen in podučen obris zaznamovanih strok, kakor so se v teku stoletij razvijale. Da se ta namen lože in v resnici tudi doseže, je odbor razposlal pozive, na vse one kroge, oblastnije, zastopstva, po mestih in po deželi, ki zamorejo uplivati, posrednje ali neposrednje, na razvoj razstave, bodisi, da se je sami z različnimi predmeti vdeležje, bodisi, da druge k vdeležitvi pripravijo. Povabila so izšle tudi na veliko število privatnih oseb, od katerih se lahko pričakuje, da delujejo zdatno v ugoden prosep razstave.

Dosedanji vspah je sploh ugoden, za nekatere posamezne stroke še celo zelo ugoden. Največ oglasil je došlo do sedaj za ženska ročna dela, in sicer večinoma iz Ljubljane, deloma pa tudi iz Gorenjske in Notranjske. Tudi hišna obrtnija bo, kakor se kaže, dobro zastopana. Jako povoljen je vspah na polji cerkvene umetnije, in sicer posebno, kar se tiče raznih krajev Gorenjske.

Odboru je na tem ležeče, da so vse stroke dostojno zastopane in da predmeti za vsako stroko kolikor mogoče iz vseh različnih delov Kranjske prihajajo; le na ta način se namen razstave v resnici lahko doseže.

Ker pa nekteri kraji dosedaj niso tako zastopani, kakor bi bilo želeto, in ker je v popolno dosego stavljenе svrhe še dosti objav pričakovati, je odbor sklenil obrok za oglasila podaljšati do 20. maja 1883.

Odbor se tedaj obrača še jedenkrat do vseh merodajnih krogov in do prebivalstva kranjskega sploh, da bi ga dejansko podpiralo, ter radovoljno in krepko delovalo na to, da se razstava dostojno in deželi na čast izvrši.

Oglasila sprejema vsak dan ud razstavnega odbora, trgovske in obrtne zbornice tajnik Ivan Murnik v Ljubljani. Pismena oglasila se tudi lahko pošiljajo pod napisom: „Razstavní odbor v Ljubljani“. — Razstavní predmeti naj se pošiljajo razstavnemu odboru do 15. jun. 1883.

(*Velika skupna notranjska slavnost v Postojni*) v spomin 600letne zveze slovenskih deželá z vlado Habsburško in ob enem na prid matici „Narodnega doma“ v Ljubljani vršila se bode v nedeljo 9. septembra t. l. Program, kateri se za časa primerno objavi, ostane do malega po obsegu kakor lani: govori, petje, loterija in ljudska veselica. Ožji odbor notranjskih rodoljubov poseže koj v dotiko s p. n. udi širšega odbora zaradi razprodaje lozov, uredovanja dobiteljic in potrebne agitacije sploh. Nadejajmo se, da se povsod pomladí lansko prvotno zanimanje, da spet vsplamtí stari ogenj za naše podjetje! In s tem menimo buditi národno zavest, vtrjevati národni ponos, podpirati vsestransko národno samostalnost ter po tem koristiti duševno in gmotno milemu národu slovenskemu!

Ožji odbor notranjskih rodoljubov.

(*Narodna čitalnica v Škofji Loki*) priredi dne 14. maja 1893 veselico s sledečim programom: I. Vogel: „Glas domovinski.“ II. Lesinski: „Stanak moj.“ III. B. Ipavíc: „Do-

movini". IV. Veseloigra: Crni Peter. Osobe: Gozdnar. Rozika, njegova rejenka. Viljem, lovec. V. Srečkanje. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina za neude 20 kr., družina 40 kr., udje prosti. Večji doneski se hvaležno sprejemajo. K tej veselici vljudno vabi odbor.

(Blag. gosp. vitez *Schneid*) je iz Gorice odpotoval na Dunaj. Kaže se, da je popoln ozdravil. Gotovo vesela novica.

(V *Cirknici* je za župana izvoljen) gosp. Franc Šerko, trgovec. Za srenjske svetovalec pa gg. Al. Pogačnik, Andrej Vidmar, Jan. Žitnik, Jos. Milavec, Jan. Petrovčič in Matija Kranje.

Razne reči.

— Katoliško podporno društvo v Celji, napravi v nedeljo 27. majn. t. l. ob 4. uri popol. veselico v vrtni sobani „pri belem volu“ s sledečim sporedom: 1. Petje društvenega pevskega zbor. 2. Govor: Vojska s Turki leta 1683. 3. Prestavljanje igrokaza: „Brati ne zna“. Opazka. Da se poravnajo razni stroški, ktere smo imeli s pripravami za to veselico, in da se zamorejo pobotati dolgovi, ki jih še imamo plačati za društven harmonij, naj blagovolijo č. udje, ki pri vходу v sobano pokažejo svoj „vstopni list“, odrajtati 20 kr., vsi društveni prijatli — neudi pa 40 kr. vstopnine. K obilni vdeležbi vabi odbor.

— Slovestvo. „Freundliche Stimmen an Kinderherzen.“ (Prijazni glasi na otročja srea), izdal je o. Engelbert Fischer, 12 zvezkov. Te dni je po višjim pozivu nekaj učencikov to knjigo skrbno preiskalo, potrdilo in toplo priporočilo ljubi šolski mladini, bodisi že kot zabavno berilo ali tudi za poduk. Vsi zvezki so prav pripravi za šolske knjigarne. — Okrajni šolski svet v Hernalts-u blizu Dunaja, je nakupil več iztisov „Prijaznih glasov“, ter jih hoče raznim šolam podariti. — Pri šolskih knjigarnah, bodisi nemških kot slovenskih, je pač mnogo gnjilega. Knjige zlasti nemške so mnogokrat, bodisi po nevednosti, neprevidnosti ali slabi volji šolskih voditeljev, tako sumljive, nevarne ali tudi očitno pohujšljive, da tu bilo bi ojstre metlje potreba, da bi se nesnaga in nevarnost za šolsko mladino odpravila. Dobro bi tudi bilo, ko bi se posebno pripravna berila v slovenščino prevodila, ker mladi svet hoče dandanes brati in v tej stroki imamo še mnogo premalo kajig.

— Nepokoji pekovskih pomočnikov v Beču se ta teden niso ponavljali, pač pa se začenjajo v Trstu. Iz Dunaja so 69 pomočnikov, ki so bili brez dela in hrane, v svoje domače kraje posiloma odpravili.

— Samomorec je bilo pretekli mesec v Beču 30, tedaj na vsaki dan eden. Nekaterim je bil konopnjak odrešitelj, drugim svinčenka, nož, strup in Donava. Žalosten sad brezverstva; kdaj že nam bo oči odprli.

— Pekovski pomočniki so tudi v Trstu rogovili preteklo soboto; tukaj pa niso pobijali oken in vrat lomili, marveč segli so drug po družem. Na tako imenovanem senenem trgu so se prav hudo zbile stranke, eden teh je dobil z nožem v prsi, da je kmalo potem umrl, družega hudo ranjenega so prenesli v bolnišnico, tretji je imel hrbet in obraz razmesarjen, sicer so pa bili vsi več ali manj ranjeni. — Polcija je bojevalce razkropila.

— Družba štirih mladih tatov na Dunaji, naj starejši njih 15, a naj mlajši 11 let, je hodila in kradla po vozeh, ki so prepelevali blago iz kolodvora v kolodvor. Uloмили so tudi v prodajalnico branjevke v Praterji, in od tod pobrali več živeža. — Prijeli so jih, najstarejši je prišel pred deželno sodnijo, a drugi so še premladi za postavo. — Lep cvet to, ki ne kaže dobrega sadu.

— Nesrečna cesarica Charlotte, vdova r. cesarja Mehikanskega, je blaznost popustila, neka zamišljena otožnost ji je pa ostala. Naj ljubša zabava ji je muzika na glasoviru. Po dnevu je rada dolgu na sprehodu; kraljica je vsak teden po trikrat obiskuje, vsako nedeljo je g. župnik njen gost pri obedu in tudi kralj Belgijski, njen brat, jo mnogo obišče. Tako poroča „Germania“.

— Lepa a draga bode dunajska mestna hiša (rotovž). Stroškov je bilo nad 10 milijonov, a stem niso shajali, dovolili so naknadnih še 1.800.000 gld. A tudi s tem ne bodo shajali, in so se v zadnji mestni seji menili, koliko bo še treba dodati, preden se v to hišo preselijo vsi mestni vradi.

— Srednja mera naših vojakov je sledeča: Dalmatinski Serbi mérijo poprek 186 $\frac{1}{2}$ cm; v nekdanji vojaški granici 166 $\frac{1}{2}$ cm; Slovenci 166 $\frac{1}{5}$ cm. Naj manj mérijo Madjari in sicer 162 cm., Poljaki in Ruteni pa 160 $\frac{1}{3}$ cm. V sredi med temi so Hrvatje, Nemci in Čehi.

— 125 bark jadralske se je mesca marca potopilo, med temi je 12 nemških, 3 avstrijske in holandske. Med tem številom je tudi 9 bark, od katerih nihče ne vé kaj. Tega mesca se je potopilo tudi 25 parnikov, med temi 3 nemški in 1 holandski.

— V Portsmouth na Angleškem se je vnel smodnik v skladišči. Pripravljali so granate, ena se razpoči in vname smodnik. Mrtvih je 6 ljudi, in več ranjenih.

— V Londonu je po noči od 3.—4. t. m. zgorel tempel prostozidarjev.

— Oče viharjev, t. j. zalivski tok (Golfstrom) ki se nareja v atlanskem morji in teče med južno Ameriko in otoki Antiljski v karaijsko morje, od tod gré pomnožen z nekim drugim atlanskim tokom v mehikanski zaliv. Ta tok teče dalje skozi praliv Floridski, ki je 18 miriametrov širok. Potem teče zmerom bolj počasi poleg severo-ameriškega pobrežja, obrežja do nosa Hatteras. Ta daleč v morje strleči rt ga odbija od severnega obrežja severo-ameriških držav, pod Novo Fundlandijo ga pa mrzli tok od severa popolnem zavrača proti vzhodu in severo-zahodu. Potem se vali proti Evropi do Velike Britanije in Norvegije v severno ledeno morje. Njegova toplina je ob straneh toka zelo različna mimo druge morske vode. Po dnevu lahko to spoznajo mornarji po njegovem toku in po temno-višnjevi barvi, po noči pa po toplomeru. Njegova voda je od 6° do 9° R. toplejša mimo druge morske vode, po zimi in dalje proti severju je pa razloček celó za 15° R. Koliko ta tok upliva na obnebe, nam je povedal pl. Hum-

boldt. Zelen otok Irland in obrežje Angleško tudi po zimi zeleno kaže njegov upliv. Zarad njega ima Norvegija noter do najskrajnejšega severja volno obnebe. Pristanišča na zahodnih bregovih Švedske malo kedaj zmrznejo v stoletji, led je le v notranjih zalivih (Fjördih). Še celó na severnem nosu (Nordeap) je morje po zimi brez ledu, med tem ko ste pristanišči v Hamburgu in Bremenu zamrznjeni. Unkraj 71° severne širjave na obrežji finskih mark pride malokedaj led, na ameriskem obrežji pride pa celó do 41°, pod to širjavo sta v Evropi Španjsko in Neapelj. Zalivski tok je širok 150 milj, in toliko toplote razširja v zraku tam, kjer zadene pri Novi Fundlandiji z arktičnim tokom, da je razloček za 15° do 20° R, zarad tega razločka pa nastanejo hudi viharji od Novega Jorka do Londona, isto tako od Azorskih do Škotskih otokov, tako da je v teh krajih vsaki šesti dan vže vihar. Amerikanci imenujejo tedaj zalivski tok očeta viharjev.

Umrlí so:

6. maja. Frančiška Ramovš, dekla, 27 let, Petrova cesta št. 42, razkroj krvi. — Oto Kratochvil, 16 dni, Poljanska cesta št. 35, božjast.

7. maja. Rudolf Rus, mest. stražnika sin, 25 let, Rožne ulice št. 3, božjast.

8. maja. Ana Krenžar, bukvozeva vdova, 66 let, Rimska cesta št. 4, vodenica. — Viktor Schiffrer, pošt. sluge sin, 1 leto, Florjanske ulice št. 32, božjast.

V bolnišnici:

4. maja. Anton Kozjek, dninar, 57 let, splošna vodenica.

Eksekutivne dražbe.

12. maja III. e. džb. Franče Vidigoj iz Velike Pristave 1527 gld. Postojna. — III. e. džb. zemljišče thom. V. fol. 25 ml. Janez Svete iz Preser 2645 gld. Vrhnika. — I. e. džb. pos. Jakob Kapel iz Kala 1645 gld. Postojna. — I. e. džb. Janko Predavič iz Hrasta 1155 gld. Metlika. — I. e. džb. Janez Rugar iz Rateč št. 5. 3640 gld. Kranjska gora. — III. e. džb. ml. Janez Svete, Preser. Vrhnika. — I. e. džb. Jernej Grošelj iz Gradišča 4579. Kamnik. — I. e. džb. Janez Artač iz Notranje Gorice 1480 gld. Ljubljana. — I. e. džb. Jože Prelesnik iz Kamnika. Kamnik.

Naznanilo.

Bukvarna v Ljubljani išče in takoj sprejme

učenca

iz poštene rodovine in lepega zadržanja, ki je že nekaj razredov realke, še boljše, če gimnazije dovršil ter je zmožen slovenskega in nemškega jezika v govorjenji in pisanji.

Več pové vredništvo „Slovenca“.

Za bližnje binkošne praznike

priporoča

Katoliška bukvarna v Ljubljani, stolni trg št. 6,

svojo bogato zalogo raznovrstnih molitvenih in družih bukev, spominkov, podob itd.

Zlasti priporočamo že znan in priljubljen molitvenik

„**Kruh nebeški**“,

ali navod pobožno častiti presveto Rešnje Telo

z vseni drugimi navadnimi in potrebnimi molitvami. Drugi pomnoženi natis.

Za posebne spominke in darila smo nalašč oskrbeli lično vezane knjige, ki gotovo zadostujejo vsakemu okusu in vsem zahtevam. **Vezane so v navadnem črnem usnju**, pa tudi v dragem **šagrinu**, rujavem, rudečem, višnjem itd. Dalje v **barvenem plišu**, **žamet**u in **židi**. S **kostenimi**, **srebrnimi** in **zlatimi križci** in **družimi podobami** in različnimi **zaponami**. Z **roženimi**, **želvinimi**, **slonokostenimi platnicami**. Z **udelanimi cveticami**, **podobami** in **raznimi okovi**. Z besedo: toliko raznovrstne lepote in cene, da gotovo si vsaki lahko izbere, kar le želi.

Cena je po kakovosti vezanja od 70 kr. do 20 gld.

Pri pismenem naročevanji naj se blagovoljno dostavlja kakovost vezanja, cena in namen; prizadevali sibomo željam naročnikov po moči vstreči.